

14. Siegbert Warwitz, Anita Rudolf: Projekte. Basisartikel. In: Zeitschrift Sportpädagogik 6, 1982. – S.16-23.

THE WAYS OF ORGANIZING STUDENTS' PROJECT ACTIVITY IN GERMANY: THE EXPERIENCE OF BAVARIA

Hubanova Nataliia

Abstract. *In the article the ways of organizing students' project activity in Germany are discussed: the experience of Bavaria and their tendency to strengthen communicative orientation of the educational process, their approaching to the real process of communication, that is creation of children town as the big game project for youth, which can be implemented in the national system of education.*

Nowadays there is a tendency to strengthen the communicative orientation of the educational process, its approach to real life, certain professional activities in many countries. So we have studied the experience of Germany concerning the methods of project activities that is the creation of children's town as a big game project for children and teenagers aged from 8 to 14 years. The idea of the camp appeared in 1979 in Munich. Children's Town is an ideal center for informal learning, which is linked to the selfstudy, when a child is left alone with its own knowledge, experience, and it exists outside of formal education.

«Children's Town» is a dynamic variable system that should be public, accessible and universal. Playground and volunteering are unique projects, aimed to develop the creative potential of young people, revealing their own uniqueness, cognitive competence, capacity for active social activities, creativity, critical thinking, research oriented students etc. Providing clear algorithm for a such project, studying in cooperation, etc gives the possibility to broaden individual resources of personality, provide his research mobility and effectiveness, and also to solve such important practical problems as critical thinking, revealing potential.

Keywords: *project activities, playground, sociocultural animation, volunteering.*

ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ВИЩОЇ ШКОЛИ

УДК: 378.14. – 057.875

Чубук Р.В.

У статті розглядаються питання, що стосуються загальних засад організації професійної освіти. Завданням статті є актуалізація уваги до протиріч, що виникають на рівні проектування змісту професійної підготовки в умовах ВНЗ. Процес проектування дозволяє рухатися від ідеї до конкретної дії, структуруючи етапи цього процесу. Провідним елементом проекту є ідея, засоби її реалізації та результати, що є кінцевим підсумком проекту. При створенні нової системи професійної підготовки у ВНЗ її структура має складатися з певних етапів, на кожному з них відбувається поступова трансформація специфіки професійної діяльності у процес навчання. Реалізація кожного етапу відбувається у двох ракурсах: а) зміст етапу та його результати; б) можливі відхилення від оптимальних показників, що визначаються сукупністю об'єктивних і суб'єктивних чинників. Для досягнен-

ня певної мети щодо встановлення строків, витрат і параметрів розробки змісту підготовки фахівців здійснюється проектування діяльності, що представляє собою сукупність скоординованих дій зі встановленими точками його відліку та завершення. Проект є уявною конструкцією змін, що спрогнозовані та можуть бути в подальшому впроваджені у реальному житті.

Ключові слова: соціально-педагогічний проект, професіограма, етапи підготовки, модель фахівця, зміст освіти.

ПРОЕКТИРОВАНИЕ СОДЕРЖАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ В УСЛОВИЯХ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ

Чубук Р.В.

В статье рассматриваются вопросы, которые относятся к общим аспектам организации профессионального образования. Задача этой статьи заключается в актуализации внимания к противоречиям, которые возникают на уровне проектирования содержания профессиональной подготовки в условиях ВУЗа. Процесс проектирования позволяет двигаться от идеи к конкретному действию, структурируя этапы этого процесса.

Ведущими элементами проекта являются идея, средства реализации и результаты, которые являются конечным итогом проекта. При создании новой системы профессиональной подготовки в ВУЗе, ее структура должна состоять из определенных этапов; на каждом из них происходит постепенная трансформация специфики профессиональной деятельности в процесс обучения. Реализация каждого этапа происходит в двух ракурсах: а) содержание этапа и его результаты; б) возможные отклонения от оптимальных показателей, определяющиеся совокупностью объективных и субъективных факторов.

Для достижения определенной цели относительно сроков, затрат и параметров разработки содержания подготовки специалистов осуществляется проектирование деятельности, которое представляет собой множество скоординированных действий с определенными точками отсчета и завершения. Проект – это конструкция определенных изменений, которые предварительно спрогнозированы и могут быть в дальнейшем реализованы в жизни.

Ключевые слова: социально-педагогический проект, професіограма, етапи підготовки, модель спеціаліста, содержание образования.

DESIGNING CONTENTS OF PROFESSIONAL TRAINING UNDER THE CONDITIONS OF HIGHER SCHOOL

Chubuk R. V.

The article deals with the issues that relate to the organization of the general aspects of professional education. The goal of the research is to

highlight the contradictions that arise at the level of designing content of professional training at the university. The design process allows moving from idea to action, structuring stages of this process.

Major elements of the designing are the idea, means of realization and results which are the final step of the designing process. While creating a new system of professional training at the university, its structure should consist of some steps; there is a gradual transformation of the specifics of professional activity during the educational process on each of them. The realization of each phase occurs in two perspectives: a) the contents phase and its results; b) the possible deviations from the optimal indexes, which are defined by a set of objective and subjective factors.

Design of the activity, which is a set of coordinated actions with specific benchmarks and completion is carried out in order to reach a particular purpose with regard to time, cost and options for content development of training activities. The project has a certain design changes that are previously predicted and may be further implemented in real life.

Keywords: *socio-educational project, profesiograma, steps, professional model, the content of education.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Професійна підготовка як процес, що відповідає за формування готовності до професійної діяльності майбутнього фахівця, лише тоді розвиває і формує професійну свідомість, коли пізнавальна діяльність студентів здійснюється на межі професійно, тобто коли пізнавальні дії зв'язуються з професійно-орієнтованими діями. Водночас, розгляд процесу професійної підготовки фахівців у сучасній вищій школі не може бути здійснено без з'ясування деяких питань, що стосуються загальних засад організації професійної освіти. Ми переконані, що метод проектів є одним із базових складових підготовки майбутніх творчих фахівців в умовах вищої школи, оскільки в основі цього методу лежить розвиток пізнавальних навичок студентів щодо формування умінь самостійно конструювати свої знання та орієнтуватися в інформаційному просторі.

Мета статті полягає у з'яванні низки питань, що стосуються загальних засад організації та проектування змісту вищої професійної освіти. **Завданням** даної статті є актуалізація уваги до розбіжностей, що виникають на рівні проектування змісту професійної підготовки в умовах ВНЗ.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано розв'язання зазначеної проблеми. Підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності є предметом вивчення у сучасних наукових дослідженнях і в психолого-педагогічній літературі. Зокрема, означену проблему досліджували: М. Євтух, І. Зімяя, Н. Кічук, З. Курлянд, А. Ліненко та інші. Професійну підготовку майбутніх педагогів учені розглядають як цілісний процес засвоєння та закріплення загально-педагогічних та спеціальних знань, умінь і навичок. Поняття «професійна підготовка» в «Енциклопедії професійної освіти» визначається, як сукупність спеціальних знань, навичок і умінь, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи з певної професії. Таке трактування професійної підготовки носить інтегративний характер і здійснюється у процесі всіх основних видів пізнавальної та творчої

діяльності майбутніх фахівців. Її мета – сприяти формуванню стійкої професійної орієнтації та спрямованості на трудовий спосіб життя; морально-психологічної та практичної готовності до праці.

Виокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується зазначена стаття. Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчив, що специфічні моменти навчально-виховного процесу у ВНЗ, що заважають студенту засвоїти на необхідному рівні особливості професійної діяльності, частково розглядалися вченими на рівні окремих аспектів, тому існує нагальна потреба у подальшому їх розгляді.

Виклад основного матеріалу. З метою досягнення певної мети щодо встановлення строків, витрат і параметрів змісту підготовки фахівців здійснюється проектування фахової діяльності, що представляє собою сукупність скоординованих дій з визначеними точками його відліку та завершення. Проект є уявною конструкцією певних змін, що попередньо заплановані та можуть бути, в подальшому впроваджені у реальне життя. Процес проектування дозволяє рухатися від ідеї до конкретної дії, структуруючи етапи цього процесу. Провідним елементом проекту є задум, ідея (проблема або завдання), засоби їхньої реалізації (вирішення проблеми) та результати, що є кінцевим підсумком проекту. Зокрема, соціально-педагогічний проект – це сконструйоване соціальне нововведення, метою якого є вдосконалення процесів розвитку, соціального становлення, освіти, виховання майбутніх фахівців у певних соціокультурних умовах.

На відміну від соціальних проектів, що спрямовані на вдосконалення соціуму, суспільних відносин, процесів – соціально-педагогічний проект спрямований на вирішення завдань розвитку, виховання та освіти. Об'єктами соціально-педагогічного проектування є: *соціально-культурне середовище* – створення сприятливого соціокультурного простору та оптимізація умов саморозвитку особистості, соціальної групи, територіальної громади; *спосіб життя* – підтримка окремих напрямів діяльності особистості, що сприяють зростанню якісних показників життя; *сфери діяльності особистості* – освітня, дозвіллева, навчальна, виробнича, спортивна, інформаційна тощо.

З метою оцінювання рівня професійної підготовленості майбутніх соціальних працівників до соціальної роботи з використанням методу проектів, було проведено анкетування студентів 5 і 6 курсів Чорноморського державного університету ім. Петра Могили. Зокрема, на запитання анкети «Чи сприяє, на Вашу думку, метод навчального проектування розвитку творчих здібностей студентів?» – «так» відповіли 84,62%, «ні» – 15,38%. Проте, на інше запитання «Чи хотіли б Ви займатися створенням соціально-педагогічних проектів у ВНЗ?» – «так» відповіли 53,85%, «ні» – 46,15%. Серед причин небажання займатися створенням соціально-педагогічних проектів студенти вказали: недостатність теоретичних знань, практичних навичок щодо створення, організації впровадження та реалізації проекту, а також те, що проекти не впроваджуються в практику соціальної роботи взагалі, і не вистачає практичного досвіду. Такі відповіді та їхня аргументація спонукають до актуалізації уваги до протиріч, що виникають на рівні проектування змісту професійної підготовки в умовах ВНЗ.

Соціально-педагогічні проекти можуть бути спрямовані на створення умов для розвитку соціальності суб'єкта (особистості, групи); самореалізації особистості в основних формах її життєдіяльності; забезпечення сприятливих умов для соціалізації особистості у різних сферах соціального середовища; запобігання або мінімізація несприятливих умов соціалізації особистості. Організація процесу професійної підготовки фахівців у ВНЗ не може бути здійснена без з'ясування низки питань, що стосуються загальних проблем професійної освіти.

Розглянемо деякі ситуації, що зумовлюють специфіку навчально-виховного процесу у ВНЗ та заважають студентам засвоїти особливості професійної діяльності на необхідному рівні. Доцільно зазначити, що ці розбіжності виникають на рівні планування змісту та структури навчання. Переважною більшістю студентів ті навчальні плани та програми дисциплін, що пропонуються для викладання (їх складові, зміст, внутрішні та зовнішні зв'язки), з психологічної точки зору, часто сприймаються як остаточно визначені та не підлягають змін. Водночас, будь-яка навчальна програма значною мірою суб'єктивована, оскільки їх створюють конкретні фахівці шляхом здійснення доповнень, перетворюючих процедур, а тому результати цієї роботи мають значну кількість відбитків об'єктивного і суб'єктивного характеру, тому для студента вона має виключно об'єктивний зміст, а навчальний процес у ВНЗ побудований на довірі студентів до викладачів. При цьому студенту гарантується: у випадку виконання завдань, що пропонують викладачі ВНЗ, він у результаті оволодіє необхідною сукупністю знань, умінь, якостей, що дозволять йому повноцінно виконувати відповідну професійну діяльність.

Розглянемо на конкретному прикладі процедуру комплектування змісту освіти з метою показової ілюстрації. Наприклад, у суспільстві виникла потреба у фахівцях певного профілю, але відповідних навчальних закладів, які могли б проводити професійну підготовку цих фахівців, немає. Це означає, що необхідно створити нову систему професійної підготовки, до структури якої входять певні етапи, на кожному з них відбувається поступова трансформація специфіки професійної діяльності у процес навчання у ВНЗ. Реалізація кожного етапу відбувається у двох ракурсах: а) зміст етапу та його результати; б) можливі відхилення від оптимальних показників, що визначаються сукупністю об'єктивних і суб'єктивних чинників.

На *першому етапі* відбувається визначення загальних вимог до системи професійної підготовки фахівця, для цього ВНЗ (незалежно від профілю своєї роботи) має забезпечити врахування таких передумов:

- оскільки ВНЗ безпосередньо пов'язаний з суспільством, значною частиною працездатного населення, заклад освіти бере на себе зобов'язання не тільки надати студентам знання, сформувати професійні уміння та якості, але й сформувати у майбутніх фахівців готовність до повноцінного включення в соціальне і професійне життя суспільства після закінчення вузу. Відтак, завдання ВНЗ завжди вищі, ніж прагматичні межі прямого надання професійних знань, умінь, навичок, тому зміст професійної підготовки фахівців зорієнтований на широкий спектр соціальних стосунків, що виникають між індивідом і суспільством, включаючи такі якості, як: активна громадянська позиція, гармонійна структура інтересів і потреб, розвиток моральних якостей, високий рівень інтелектуального і культурного розвитку, загальна гуманістична спрямованість особис-

тості, відчуття обов'язку і відповідальності, правова культура тощо. Не дивлячись на те, що формування особистості відбувається не тільки в студентські роки у стінах ВНЗ, саме у ВНЗ відбувається інтеграція загальнолюдських та професійних якостей особистості. В іншому випадку формується спеціаліст, який не здатний жити та працювати серед людей, оскільки не зможе нормально взаємодіяти з іншими людьми, конструктивно впливати на виробничий колектив або соціальну групу, до складу якої він увійде;

· розвиток особистісного потенціалу кожного студента, що включений до навчального процесу ВНЗ, повинен бути зорієнтований не тільки на поточну діяльність студентів, але й на перспективу — майбутню самостійну професійну діяльність. Відтак, перед викладачами та кожним студентом ставиться завдання: сформулювати установку на становлення майбутнього фахівця, розвиток його індивідуальних можливостей засобами системи знань, умінь і навичок, якими він оволодіває у ВНЗ; сприяти виробленню оптимальних форм поведінки, що можуть бути використаними в різних соціальних і професійних обставинах; забезпечити умови для формування пізнавальних, емоційних та вольових якостей, розвитку здібностей, гармонійної структури особистості; допомогти подолати індивідуальні особливості, що заважають процесу соціалізації та професіоналізації тощо;

· зміст професійної підготовки має сприяти забезпеченню розвитку на перспективу, оскільки: а) всі умови, що можуть виникнути у житті, передбачити нереально; б) у структурі професійної діяльності постійно відбуваються зміни. Відтак, фахівець має бути готовим: самостійно поповнювати свої знання, засоби вирішення життєвих та професійних завдань; критично оцінювати наявний рівень професіоналізму і підвищувати його відповідно до вимог часу; переглядати (за необхідності) власні позиції, погляди, цінності; до особистісного та професійного самовдосконалення. Зазначені аргументи складають загальні орієнтири проблеми, але необхідно здійснити перехід до конкретних ситуацій, що відбуваються в міжособистісних стосунках у системі «викладач-студент» і практичній діяльності ВНЗ взагалі.

На підставі цього *другим етапом* проектування змісту професійної підготовки є аналіз вихідної професійної діяльності з урахуванням побажань та вимог суспільства до неї. За результатами цього етапу складається професіограма спеціаліста, тобто проводиться узагальнений опис змісту і структури діяльності, без урахування конкретних умов реалізації діяльності. В узагальненому вигляді професіограма включає опис професійних функцій фахівця відповідного профілю, що дозволяє опрацювати остаточний перелік організаційних, психологічних, фізіологічних, фізичних вимог до нього.

Отже, професіограма спеціаліста конкретизує обов'язково-важливі складові професійної діяльності, визначає базові якості. Водночас, професіограма складається конкретними дослідниками або авторським колективом, які мають власні пріоритети та цінності, концептуальне бачення професійних подій, методичні та інтерпретаційні засоби, яким надається перевага, наукові інтереси, певний рівень узагальнень, ступінь диференціації, деталізації стосунків, в які може вступати спеціаліст відповідного профілю. Відтак, зміст професіограми фахівця, ієрархія професійно-значущих компонентів, внутрішні смислові акценти завжди мають відбиток суб'єктивізму дослідни-

ка. Наприклад, у створенні професіограми викладача технічної дисципліни обов'язково повинні брати участь такі розробники: спеціаліст у сфері відповідної науки, який визначає необхідний та достатній зміст; спеціаліст у сфері дидактики, який повинен перевести зміст науки у сукупність дидактичних одиниць навчання; спеціаліст у сфері викладання відповідних або близьких до них предметів, який уточнює та конкретизує форми презентації студентам цих дидактичних одиниць; спеціаліст у сфері психології, здатний виявити бажаний рівень абстрактності знань, зробити їх зрозумілими для даної категорії слухачів, спрогнозувати можливі ускладнення, виявити психологічні засади засвоєння даної дисципліни тощо.

У разі відсутності хоча б одного з цих спеціалістів, під час складання професіограми, вона буде недостатньо розроблена як фахова, оскільки не можна буде розглянути всі потенційно-значущі аспекти професійної діяльності. Водночас, навіть якщо колектив її розробників був у повному складі та всебічно охоплював зміст відповідної діяльності під час складання професіограми, все одно втрачається об'єктивне існування різноманітності варіацій цієї діяльності. На підставі цього, виникає *перша теоретична модель*, в якій первинний зміст діяльності перекодовується і фіксується в якісно-інший — знаково-символічні одиниці. Проте у результаті перекладу професійної діяльності в знакові аналоги виникають деякі проблеми:

1. якісний аспект цієї діяльності втрачається, причому чим вищий рівень майстерності професіонала, на базі діяльності якого відбирався матеріал для професіограми, тим важче його аналізувати, оскільки в реальності ця діяльність існує як єдина, цілісна система;

2. аналіз передбачає необхідність виокремлення та опису окремих складових, у результаті чого втрачаються: деякі специфічні системні зв'язки, інтегральні якості та властивості, що визначаються цими зв'язками, вплив творчої індивідуальності, широкий діапазон ефективних засобів реагування на конкретні умови та обставини; відкидаються (як незначні) численні творчі знахідки на рівні окремих виконавців тощо;

3. під час процесу перенесення подій реальної дійсності на знакову форму їх виразу мають місце труднощі, що часто призводять до зміщення суттєвих моментів, втрати ціннісних значень. Наприклад, один смисл на рівні предметних дій — може мати зовсім інше значення у складі професіограми. Зокрема, в реальній дійсності спеціальні професійні знання не мають самостійного значення, вони важливі лише як засіб розвитку особистості. Це означає, що в реальних умовах більш важливим є не загальний обсяг інформації, яким володіє викладач (хоча це дуже важливий показник його професіоналізму), а здатність викладача адаптувати відповідні знання до мети, завдань, рівня підготовки слухачів і зробити ці знання їхнім надбанням;

4. переведення компонентів професіограми в модель спеціаліста є наступним етапом відбору змісту професійної підготовки. Модель спеціаліста представляє узагальнений перелік якостей, що обумовлюють професіоналізм у відповідній сфері людської діяльності. Оскільки ВНЗ має справу не з абстрактною діяльністю, а з конкретною особистістю, то їхній розвиток має бути співставлений з певним еталоном. Відтак, *модель фахівця*: є еталоном для співставлення, порівняння, що дозволяє виявити міру наближення окремих

фахівців до бажаного рівня професіоналізму; це узагальнений зразок професіонала, що є кінцевою метою діяльності вищої школи та відповідає вимогам практики, з урахуванням тих змін, які прогножуються на майбутнє. Модель фахівця узагальнює характерні саме для цього виду діяльності особистісні якості, знання, уміння, навички у певну систему, що забезпечує виконання цієї професійної діяльності.

В умовах сьогодення інтерес до створення узагальнених моделей суттєво зменшився, хоча ще декілька років тому в практиці вищої школи їх розроблялась значна кількість. Наприклад, вчені С. Сисоєва, А. Алексюк П. Воловик та ін. [3] запропонували модель професійної підготовки фахівця, в якій вважають за доцільне орієнтуватися на загальну схему, за якою повинен відбуватися розвиток особистості майбутнього професіонала: посилення професійної спрямованості та впевненості; розвиток спеціальних здібностей; підвищення почуттів обов'язку і відповідальності за себе, роботу та власні вчинки; вдосконалення професійної самостійності та готовності до майбутньої практичної роботи; розвиток індивідуальності студента; ствердження життєвої позиції фахівця; зростання рівня домагань особистості студента у сфері майбутньої професії; активізація розвитку соціальної, духовної та моральної зрілості, загальної усталеності особистості студента; підвищення рівня самовиховання з метою формування особистісних якостей, досвіду, що необхідні йому як майбутньому спеціалісту; серйозне ставлення до життя; прагнення до встановлення стійких стосунків з людьми; ініціативно-творче вирішення професійних завдань тощо.

Отже, узагальнена схема орієнтує, що навчальний процес у ВНЗ має бути спрямований не тільки на передачу знань, але й на особистісний розвиток майбутніх фахівців, проте вона не розкриває змісту діяльності та шляхів її реалізації. Відтак, цей етап проектування змісту професійної підготовки (визначення моделі спеціаліста) є лише проміжною ланкою, дуже важливою, але недостатньою для організації процесу професійної підготовки, оскільки його необхідно доповнити такими складовими як:

а) визначення основних умов і структурних складових, що забезпечать досягнення визначених якостей, у тому числі структуру наукових знань, еквівалентних моделі; засоби та форми надання цих знань тощо;

б) формування на їх основі нової, процесуальної моделі, яка представляє сукупність структурних елементів, що втратили значення відокремлених галузей знань та мають сенс як конкретні складові навчального процесу.

Вибір складових, їхнє співвідношення у структурі професійної підготовки, внутрішня змістова спрямованість — визначаються на основі моделі спеціаліста, якості з якої переносяться на нову систему, повертаючись до предметно-дієвої форми, але в якісно-іншому складі. Відтак, умовно можна стверджувати, що процес професійної підготовки у ВНЗ є штучним аналогом природного прототипу — практичної професійної діяльності.

Доцільно зазначити, що студенти, які взаємодіють за цією моделлю, одночасно обеледівають структурною відповідної професійної діяльності та формують у себе професійно-необхідні особистісні якості на достатньому рівні. Проте, у разі відтворення всіх проміжних процедур щодо переходу від прототипу (практичної професійної діяльності) до її аналогу (навчальної діяльності),

очевидним є той факт, що вихідна система і кінцевий результат перетворень – навчальна модель, не є тотожними. Це означає, що під час переходу від одного етапу проектування до іншого: відбувалася втрата певних якісних особливостей, виникнення нових смислів і значень, ціннісних і змістовних співвідношень, тобто наявною стала презентована якісно-відмінна система, що висуває свої вимоги. Відтак, можна зробити висновок, що навчальна діяльність, в яку вкочаються студенти ВНЗ має якісно-інший склад і зміст подій, відмінну ієрархію цілепокладання; вимагає наявності певних якостей, що обумовлені саме її специфікою.

Таким чином, для користувача, що працює з кінцевою моделлю (на рівні навчання та виховання конкретного студента), всі проміжні етапи існують узагальнено, представлені в контекстному змісті тієї діяльності, в яку він вводить подіями актуальною для нього навчальної системи. Водночас, події, що відбувалися на попередніх етапах та їх наслідки не усвідомлюються, тому не впливають на поточну діяльність. Відтак, важливим чинником їхньої діяльності є вимоги системи, у функціонування якої вони вкочені. Значить: якісна специфіка, власна логіка функціонування і взаємодія структурних компонентів – стають провідними, тому ні викладач, ні студент навіть не відчують потреби у взаємному розгортанні навчальних ситуацій для визначення в них первинних професійних еквівалентів, які необхідні для того, щоб повернутися від подій вузівського життя до базової, визначальної цінності професійної підготовки – професійної діяльності.

У результаті цього виникає низка складних організаційних та психологічних бар'єрів, подолання яких вимагає спеціальної активності та значних зусиль з боку викладачів та студентів. Зокрема, викладач ВНЗ має постійно тримати під контролем власної свідомості той факт, що він виступає проміжною ланкою між структурою навчальної моделі та студентом, який оволодає цією моделлю. Водночас, викладач не є нейтральним спостерігачем стосовно цієї моделі: він привносить власне бачення змісту, структури, функцій, цілей, завдань, засобів з метою її реалізації. Це означає, що кожен викладач, реалізуючи лише локальну задачу професійної підготовки (засобами свого предмета та особистісним впливом), сприймає її як навчальну ситуацію, сутність якої полягає у забезпеченні умов для оволодіння студентами певними науковими знаннями.

Відтак, фактором, що спричиняє зміни в прийнятій моделі організації процесу професійної підготовки є суб'єктивізм викладачів ВНЗ. Саме стереотипи мислення викладачів можуть дезорієнтувати роботу студентів, ускладнити її, порівняно з цілісною моделлю професійної підготовки. Відомо, що факти, поняття, теорії, що складають зміст науково-професійної діяльності, дійсно існують незалежно від процесу їх вивчення. Проте, у структурі змісту тієї або іншої навчальної дисципліни, вони виявляють нову системну якість, що є адекватною тільки в педагогічній системі, тобто стають дидактичними одиницями навчального предмету, тому їх функціонування в даній системі буде визначатися не колишньою науковою або практичною значущістю, а педагогічною доцільністю.

Висновки та перспективи подальшого розгляду. Резюмуючи вищезазначене, акцентуємо увагу на тому, що переведення змісту наукової та про-

фесійної діяльності в зміст навчального предмету є складним процесом, що не відображає дзеркально її зміст, оскільки виникає нова, якісно-цілісна система, до якої, як складова частина, інтегрується елемент, що раніше був у складі іншої системи. Проектування та впорядкування нової системної цілісності буде залежати від того, чи стане загальна мета системи законом функціонування для окремих підсистем; чи будуть охоплені окремі компоненти цієї системи загальним системоутворювальним фактором та наскільки ефективно буде здійснюватися процес інтеграції. Отже, існує об'єктивна необхідність подальшого розгляду цієї проблеми.

Література:

1. Воронова Т.А. Педагогический процесс в высшей школе / Воронова Т., Засобина Г., Савин Н. – Иваново, 2001.
2. Кузьмина Н.В. Акмеологическая теория повышения качества подготовки специалистов образования / Кузьмина Н.В. – М., 2001.
3. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: монографія / С.О. Сисоєва, А.М. Алексюк П.М. Воловик та ін.; за ред. С.О. Сисоєвої. – К. : ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
4. П'ятакова Г.П. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі: навч.-метод. посібник. / П'ятакова Г.П., Заячківська Н.М. – Львів : Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 55 с.
5. Тюптя Л.Т. Проектування в соціальній роботі / Л.Т. Тюптя // Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія». – Вип.: Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – Т. 47. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – С. 84–87.

DESIGNING CONTENTS OF PROFESSIONAL TRAINING UNDER THE CONDITIONS OF HIGHER SCHOOL

Chubuk R.V.

Abstract. *The article deals with the issues that relate to the organization of the general aspects of professional education. The goal of the research is to highlight the contradictions that arise at the level of designing content of professional training at the university. The design process allows moving from idea to action, structuring stages of this process.*

Major elements of the designing are the idea, means of realization and results which are the final step of the designing process. While creating a new system of professional training at the university, its structure should consist of some steps; there is a gradual transformation of the specifics of professional activity during the educational process on each of them. The realization of each phase occurs in two perspectives: a) the contents phase and its results; b) the possible deviations from the optimal indexes, which are defined by a set of objective and subjective factors.

Design of the activity, which is a set of coordinated actions with specific benchmarks and completion is carried out in order to reach a particular purpose with regard to time, cost and options for content development of training activities. The project has a certain design

changes that are previously predicted and may be further implemented in real life.

Keywords: *socio-educational project, profesiograma, steps, professional model, the content of education.*

СНОВИДЕНИЯ И ВИРТУАЛЬНЫЙ МИР

УДК 159.9

Перевязко Л. П.

В статье приводятся результаты изучения сюжетов сновидений пользователей сети Интернет. Собраны и обработаны 1200 современных сновидений. По результатам обработанных данных сделаны выводы о «культурном характере» сновидений.

Ключевые слова: *типические сновидения, сюжеты сновидений, образы сновидений, символы.*

СНОВИДІННЯ І ВІРТУАЛЬНИЙ СВІТ

Перевязко Л. П.

У статті наводяться результати вивчення сюжетів сновидінь, користувачів мережі Інтернет. Зібрано і оброблено 1200 сучасних сновидінь. За результатами оброблених даних зроблено висновки про «культурний характер» сновидінь.

Ключові слова: *типові сновидіння, сюжети сновидінь, образи сновидінь, символи.*

DREAMS AND VIRTUAL WORLD

Pereviazko Liliia Petrovna

The article deals with the research result of Internet users' dreams subjects. 1200 modern dreams are collected and analyzed. According to the results of the processed data some conclusions about the «cultural character» of dreams were drawn.

Keywords: *typical dreams, subject of dreams, image dreams, symbols.*

Цель данного исследования — выявить наличие типичных сновидений у пользователей социальных веб-медиа отмеченных ранее [2, 7, 10, 11, 13], а также выявить новые образы и сюжеты сновидений, типичные данной Интернет-культуре.

Гипотеза исследования: сюжеты типичных сновидений в современной медиа-интернет культуре остаются практически неизменными.

Среди множества сновидений, которые принадлежат одному индивиду, существует такое же количество одинаковых снов, снящихся многим людям. Типичные сны о наготе на публике, парении в воздухе, потере зубов, и т.д., отмечены впервые еще Артемидором [11]. З. Фрейд показал, насколько типичны и универсальны такие сны [7]. Б. Г. Херсонский писал о «константной символике», которую «следует изучать в контексте проблемы «универсального языка бессознательного» [9, стр.53]. Но насколько распространены и универсальны эти «типические сны» в нашей, так сказать, современной Интер-